

Sovjetsko ljudstvo se čudi govoru zapadnega sveta o vojni

New York, 21 okt. — "Rusija ne želi vojne", je izjavil L. Dana Wilgress kanadski ambasador, kateri je te dni prispel iz Evrope v New York.

"Rusko ljudstvo, ki se zaveda v polni meri kaj pomeni druga svetovna vojna", pravi ambasador, "se s presenečenjem sprašuje, ko čita časopise in izjave posameznih krogov zapadnega sveta o novi svetovni vojni. Pred tremi meseci sem bil v Moskvi in nisem opazil ničesar nenavadnega. Ljudstvo je zaposleno za popraviljem kar je bilo za dobo vojne uničenega. Vsak dela težko in si prizadeva, da stori čim več, da bi se odstranilo pomanjkanje mnogih stvari, ki jih danes še primanjkuje. Bil sem pred nedavnim tudi v Minsku, mesto ki je bilo popolnoma uničeno, toda ljudstvo se kljub temu pogovarja kako močno je bila prizadeta Varšava in tudi Berlin, če tudi je Minsk v slabšem položaju kakor pa sta oba omenjena mesta, ki sem ju videl tudi malo pred tem. Pred vojno Minsk je štel okrog pol milijona prebivalcev in bo vzelo precej časa predno doseže to število sedaj po skončani vojni. Sedaj šteje okrog 200 tisoč prebivalcev. Ne morem si predstaviti občutov tega ljudstva, katero se zaveda v pravem pomenu besede kaj pomeni vojna. Zaenkrat je najtežji pro-

Velika zmaga organiziranih delavcev

Toronto — Organizirani delavci v treh večjih industrijskih področjih ki so se nahajali na stavki že dalj časa, so zmagali v svojih zahtevah. V tokratni tedna okrog 10 tisoč delavcev, kateri so zaposleni v avtni in kemični industriji, so se povrnili na delo in sicer pri Brunner-Mond kompaniji v Amherburgu, dobili so zvišano plačo od 12 do 16 centi na uro, nadalje pri CCL kompaniji v Windsorju in elektro-metalurški kompaniji v Wellandu, njihova plača je zvišana 13 centi na uro.

Delavci so zmagali tudi pri Westinghouse kompaniji v Hamiltonu, ter dosegli 15 centi zvišano plačo na uro.

Podžigalci proti nove Jugoslavije, so namreč obtožili UNRRe-o češ da je pomoč, ki jo daje Jugoslaviji vporabljana za vojsko. Sedaj pa je dognano, da je ta obtožba popolnoma neresnična in ji je namen prikazati v javnosti neresnico o razdelitvi reliefne pomoči z strani UNRRe in lokalnih oblasti. Pomoč je pravilno razdeljena med prebivalstvom, se glasi enoglasna izjava omenjene komisije, ki se je na licu mesta uverila ter bo o tem poročala generalnemu direktorju UNRRe, Mr. LaGuardia.

Podžigalci proti nove Jugoslavije, so torej dobili ponovno zausnjo vsled svojih izmišljaj.

Izjava jugoslovanskega ministra za trgovino

Praga: — Na konferenci tiska, katere se je udeležilo veliko število čehoslovških in raznih drugih inozemskih časnikov, je jugoslovanski minister za trgovino Ing. Nikola Petrovič izjavil, da novi trgovinski sporazum med čehoslovško in Jugoslavijo odpira nove perspektive v trgovskih in proizvajalnih razmerah med tema dvema državama. Ako se sporazum v celosti izvede — za kar ni nobenega dvoma — je rekel minister Petrovič, — zamena blaga bo dosegla brezprimerni obseg. Pogoji za razvoj tesnega trgovskega in proizvajalnega sodelovanja so odlični, ker ni več reakcionarnih elementov, kateri so v preteklosti ovirali razvoj proizvajalnih in političnih odnosov in je v obeh državah oblast v rokah delovnega ljudstva.

Minister Petrovič je tudi napomenil, da še vedno leži v Ameriški okupacijski coni okrog 160 jugoslovanskih ladij in rečnih splavov. S tem je prizadeta tudi čehoslovška, ker bi vzajemna trgovina bila še mnogo večja in tudi cenejša, če ne bi ameriške oblasti zadrževale omenjenih ladij.

Ko je govoril o vprašanih proizvodnje v Jugoslaviji, je minister Petrovič podčrtal, da je osnovanih 10 državnih trgovinskih

bledm glede stanovanj, med tem ko so se življenjske razmere znatno zboljšale kakor so pa bile za časa vojne.

"Rusko ljudstvo se sprašuje, zakaj naj bi bila svetovna vojna, komu naj koristi?"

Progresivni in napredni del ljudstva zapadnega sveta, se prav tako sprašuje, zakaj nova vojna. Toda finančni trust, kateri je v zaledju vsake vojne, vidi v vojni možnost za nova osvajanja in nove dohodke. Zato tudi kampa-

nja o novi vojni ima svoj preračunan cilj in med prvotnim zastrašiti manjše narode, da bi se udali zahtevam pri zeleni mizi volji predstavnikom finančnega trusta. Odklonitev kredita čehoslovški za povojno rekonstrukcijo, izraža mišljenje reakcionarnega ameriškega trusta, kateri skuša tudi z ekonomskimi triki prisiliti čehoslovško, da postane enostavni dvigalec roke po predlogih ameriške delegacije.

Grški rojalisti izvajajo teror v Macedoniji

Beograd — Ministrski predsednik maršal Tito je odločno zavrnil izmišljene izjave članov grške profašistične vlade, z katerimi se dolži Jugoslavijo za teror nad ljudstvom v Macedoniji pod grško oblastjo. Teror in nasilje nad ljudstvom, ki zahteva svoje pravice, izvajajo grški rojalisti z namenom, da bi zatrli odpor ljudstva proti vladi, katere je z silo vzpostavljena. Jugoslavija ne more ostati indiferentna napram temu vprašanju, je dejal maršal Tito. Toda to ne pomeni, da bi se Jugoslavija vmešavala v notranje zadeve, kakor se skuša prikazati v javnosti. Jugoslavija smatra, da to vprašanje spada na zasedanje Združenih narodov, da ga reši tako kakor zahtevajo interesi naroda. Kakršna koli drugačna pojasnitev v pogledu stališča Jugoslavije napram temu vprašanju,

Velika zmaga organiziranih delavcev

Toronto — Organizirani delavci v treh večjih industrijskih področjih ki so se nahajali na stavki že dalj časa, so zmagali v svojih zahtevah. V tokratni tedna okrog 10 tisoč delavcev, kateri so zaposleni v avtni in kemični industriji, so se povrnili na delo in sicer pri Brunner-Mond kompaniji v Amherburgu, dobili so zvišano plačo od 12 do 16 centi na uro, nadalje pri CCL kompaniji v Windsorju in elektro-metalurški kompaniji v Wellandu, njihova plača je zvišana 13 centi na uro.

Delavci so zmagali tudi pri Westinghouse kompaniji v Hamiltonu, ter dosegli 15 centi zvišano plačo na uro.

Unijski urad Canadian Congress of Labor naznanja, da je dosežena zmaga organiziranih delavcev rezultat kampanje za zvišanje plače delavcem, katero je ta organizacija strokovnih delavcev predvidela. Kongres navaja primere, kako so se delodajalci upirali priznati delavcem večjo plačo in kako so uporabili razne trike, da bi razbili združeno moč organiziranih delavcev. Posebno se je to opazilo za časa stavke pri Anaconda Brass kompaniji v Torontu, kjer so se delodajalci poslužili policije in stavkolomcev. Toda odločnost delavcev, ki so vztrajali pri svojih zahtevah, je onemogočila,

Izjava jugoslovanskega ministra za trgovino

Praga: — Na konferenci tiska, katere se je udeležilo veliko število čehoslovških in raznih drugih inozemskih časnikov, je jugoslovanski minister za trgovino Ing. Nikola Petrovič izjavil, da novi trgovinski sporazum med čehoslovško in Jugoslavijo odpira nove perspektive v trgovskih in proizvajalnih razmerah med tema dvema državama. Ako se sporazum v celosti izvede — za kar ni nobenega dvoma — je rekel minister Petrovič, — zamena blaga bo dosegla brezprimerni obseg. Pogoji za razvoj tesnega trgovskega in proizvajalnega sodelovanja so odlični, ker ni več reakcionarnih elementov, kateri so v preteklosti ovirali razvoj proizvajalnih in političnih odnosov in je v obeh državah oblast v rokah delovnega ljudstva.

Minister Petrovič je tudi napomenil, da še vedno leži v Ameriški okupacijski coni okrog 160 jugoslovanskih ladij in rečnih splavov. S tem je prizadeta tudi čehoslovška, ker bi vzajemna trgovina bila še mnogo večja in tudi cenejša, če ne bi ameriške oblasti zadrževale omenjenih ladij.

Ko je govoril o vprašanih proizvodnje v Jugoslaviji, je minister Petrovič podčrtal, da je osnovanih 10 državnih trgovinskih

bledm glede stanovanj, med tem ko so se življenjske razmere znatno zboljšale kakor so pa bile za časa vojne.

"Rusko ljudstvo se sprašuje, zakaj naj bi bila svetovna vojna, komu naj koristi?"

Progresivni in napredni del ljudstva zapadnega sveta, se prav tako sprašuje, zakaj nova vojna. Toda finančni trust, kateri je v zaledju vsake vojne, vidi v vojni možnost za nova osvajanja in nove dohodke. Zato tudi kampa-

nja o novi vojni ima svoj preračunan cilj in med prvotnim zastrašiti manjše narode, da bi se udali zahtevam pri zeleni mizi volji predstavnikom finančnega trusta. Odklonitev kredita čehoslovški za povojno rekonstrukcijo, izraža mišljenje reakcionarnega ameriškega trusta, kateri skuša tudi z ekonomskimi triki prisiliti čehoslovško, da postane enostavni dvigalec roke po predlogih ameriške delegacije.

ni resnična in je prosta laž.

Nadalje, maršal Tito je odgovoril na vprašanje glede prijateljskih odnosov z sosednimi državami in Združenimi državami Amerikimi. Mi želimo imeti prijateljske odnose izmed dveh bratskih narodov Jugoslavije in Bolgarije. Mi smatramo, da so v preteklosti sovražniki narodne neodvisnosti in sreče obeh narodov izkoriščali njihovo razdvojenost obnem proti Jugoslaviji in Bolgariji. Pred nami je vprašanje, da se kaj takega ne ponovi v bodoče in da se razvijajo bratski, politični in kulturni odnosi iz interesa obeh državama.

Glede prijateljskih odnosov z Združenimi državami Amerikimi, Tito je dejal: "Prvo mesto med narodi z katerimi želimo imeti dobre odnose, so Združene države Ameriške. Zadeve, ki so poslabšale odnose med obeh državama, niso formirane v Jugoslaviji. Jaz osebno mislim, pravi maršal

SOVIJESKA DELEGACIJA PRISPELA V NEW YORK

New York, 21 okt. — Sovjetska delegacija na mirovno konferenco Združenih Narodov, kateri načeljuje minister za zunanje zadeve, Vjačeslav Molotov, je danes prispela v New York.

Minister za zunanje zadeve, Vjačeslav Molotov, kakor prinaša dnevno časopisje, je izjavil, da se bodo razni argumenti izgladili in da se bo dosegel sporazum v interesu mira.

Zasedanje politično teritorialne komisije za Italijo

Pariz, 4. okt. — Na današnji seji politično-teritorialne komisije se je nadaljevala diskusija po vprašanih diskusije prejšnjega dne o vprašanju notranje ureditve svobodnega mesta Trsta. Za časa govora jugoslovanske delegata Moša Pijade, dogodil se je "slučaj", kateri podaja precej svetla o nepristranskem stališču predsednika komisije, južno-afriškega delegata, Egelanda. Predsednik je dovolil Moši Pijade samo nekoliko minut za obrazložitev stališča jugoslovanske delegacije po vprašanju statuta Trsta, katero je življenske važnosti ne samo za mesto Trst, ampak za Jugoslavijo v splošnem. Ker jugoslovanski delegat ni mogel v tako kratkem času podati obrazložitve, predsednik je odšel tako daleč, da je skušal zabraniti govor. Šef jugoslovanske delegacije Edvard Kardelj je odločno protestiral proti tekemu postojanju in izjavil, da jugoslovanska delegacija ne more dovoliti, da bi se ji zadržala svoboda besede pri najvažnejšem vprašanju konferen-

ci. Končno na Kardeljev odločen protest in ko sta se vstala nadaljna dva jugoslovanska delegata pripravljena zapustiti sejo, je predsednik komisije dovolil delegatu Pijade, da dokonča svoj govor.

Na isti seji poljska delegacija je predložila predlog, da se vprašanje statuta za Trst podnese Svetu ministrov za zunanje zadeve, kateri naj še enkrat preuči to vprašanje na osnovi dela, ki ga ni mogla izvršiti komisija. Poleg tega je bilo predloženo, da se Jugoslaviji proži možnost glede obrazložitve svojega mišljenja predno so sprejeti končni sklepi.

Istočasno je francoska delegacija predložila predlog, kateri vsebuje glavne principe na katerih naj bi se zasnoval bodoči statut Trsta. Med tem tudi ta predlog v vseh glavnih vprašanih statuta Trsta, vsebuje stališče ki se izraža v britanskem in ameriškem načrtu. Zvečer je začela druga seja te komisije in je trajala do šeste ure jutraj. Na tej seji jugoslovanska delegacija skupno s sovjetskom delegacijo

je še enkrat skušala, da bi se dosegel sporazum in pravilna rešitev bodoče ureditve tržanskega teritorija, da se zavarujejo demokratične pravice tržanskega ljudstva in njegovega zaledja.

Jugoslovanski delegat Jože Vilfan, je v obširni analizi francoskega predloga konstatiral, da predlog vsebuje nekoliko točk po katerih obstoja soglasje, ki jih je treba izločiti ter vsa ostala vprašanja izročiti Svetu ministrov za zunanje zadeve. Z tem je jugoslovanska delegacija ponovno skušala, da bi se dosegel sporazum na vprašanju statuta Trsta. Proti temu poskusu jugoslovanske delegacije je nastopil z vso jezo ameriški delegat Connally, kateri se je v imenu ameriške delegacije pridružil francoskemu predlogu.

V ponovnem govoru Jože Vilfan je izrazil obžalovanje, ker fran-

Teror v Grčiji in Indiji

Atena, Grčija, 21 okt. — Napram poročilom dnevnega tiska v Grčiji se vodi odločna borba na več krajih med grškimi rojalističnimi teroristi in pa Narodno osvobodilnim gibanjem. Večja borba se je vodila posebno pri Vrontou vasi in je trajala devet ur, zatem pa v južni Macedoniji ob potu med Saloniko in Kalkide. To poročilo omenja žrtve na strni takozvanih "upornikov" (narodno osvobodilno gibanje), ki štejejo nad 22 mrtvih in okrog 50 ranjenih.

Nadalje poročilo iz New Delhi, Indija pravi, da je vlada poslala 1600 vojakov v pomoč vladnim četam vzhodno od Bengala proti Hindo-Moslem upornikom.

Skoraj ga ni dneva, da ne pride do velikih žrtv o katerih javnost navadno ne ve podrobnosti, v Grčiji, Indiji, Indoneziji pod oblastjo Vel. Britanije. Kdo naj znaša odgovornost za te žrtve? Zagotovo je, da ne more znašati ljudstvo, če tudi se vodi bratomorna borba, ampak tisti, kateri ne prizna ljudskih pravic in ima od notranjih sporov podporo za nadvlado.

Tito, na stališče ameriške vlade napram FLR Jugoslaviji. Za časa pariške konference ameriška delegacija je bila vse skozi nasprotna jugoslovanskim željam, da se priključi Trst in Julijska Krajina Jugoslaviji. Mi smo torej prisiljeni k čakalšču, da je ameriška delegacija na konferenci v Parizu delala več za interese države proti kateri se je borila Amerika in ostali zavezniški narodi za dobo vojne, kakor pa za interese svojega zaveznika. Toda kljub temu to ne pomeni, da bi bili jugoslovanski narodi proti dobrim in prijateljskim odnosom med dvema državama. Naše želje so, da se odnosi med obeh državama zboljšajo. Žal temu, da moramo ugotoviti, da to ni odvisno od nas.

Rezultat volitev v Berlinu

Berlin, 21 okt. — Pri večerajšnih volitvah, ki so se vršile v Berlinu, so zmagali social-demokrati. Od 2.284 volilnih okrožij le od 109 niso podani popolni rezultati. Napram dnevnim poročilom od 2.349.722 upravičenih volilcev so glasovali kot sledi:

"Social-demokratsko stranko, 948.743, Zvezo krščanskih demokratov, 431.916, stranka Združenih socialistov, 383.182 in liberalni demokrati, 182.097, glasov."

Kakor je omenjeno gornji rezultati niso popolni, toda kljub temu se smatra, da je zagotovljena zmaga social-demokratov, ki so zopet prišli na oblast in z tem zagotovili podporo nemškimi finančnim baronom.

Zasedanje politično teritorialne komisije za Italijo

Pariz, 4. okt. — Na današnji seji politično-teritorialne komisije se je nadaljevala diskusija po vprašanih diskusije prejšnjega dne o vprašanju notranje ureditve svobodnega mesta Trsta. Za časa govora jugoslovanske delegata Moša Pijade, dogodil se je "slučaj", kateri podaja precej svetla o nepristranskem stališču predsednika komisije, južno-afriškega delegata, Egelanda. Predsednik je dovolil Moši Pijade samo nekoliko minut za obrazložitev stališča jugoslovanske delegacije po vprašanju statuta Trsta, katero je življenske važnosti ne samo za mesto Trst, ampak za Jugoslavijo v splošnem. Ker jugoslovanski delegat ni mogel v tako kratkem času podati obrazložitve, predsednik je odšel tako daleč, da je skušal zabraniti govor. Šef jugoslovanske delegacije Edvard Kardelj je odločno protestiral proti tekemu postojanju in izjavil, da jugoslovanska delegacija ne more dovoliti, da bi se ji zadržala svoboda besede pri najvažnejšem vprašanju konferen-

ci. Končno na Kardeljev odločen protest in ko sta se vstala nadaljna dva jugoslovanska delegata pripravljena zapustiti sejo, je predsednik komisije dovolil delegatu Pijade, da dokonča svoj govor.

Na isti seji poljska delegacija je predložila predlog, da se vprašanje statuta za Trst podnese Svetu ministrov za zunanje zadeve, kateri naj še enkrat preuči to vprašanje na osnovi dela, ki ga ni mogla izvršiti komisija. Poleg tega je bilo predloženo, da se Jugoslaviji proži možnost glede obrazložitve svojega mišljenja predno so sprejeti končni sklepi.

Istočasno je francoska delegacija predložila predlog, kateri vsebuje glavne principe na katerih naj bi se zasnoval bodoči statut Trsta. Med tem tudi ta predlog v vseh glavnih vprašanih statuta Trsta, vsebuje stališče ki se izraža v britanskem in ameriškem načrtu. Zvečer je začela druga seja te komisije in je trajala do šeste ure jutraj. Na tej seji jugoslovanska delegacija skupno s sovjetskom delegacijo

je še enkrat skušala, da bi se dosegel sporazum in pravilna rešitev bodoče ureditve tržanskega teritorija, da se zavarujejo demokratične pravice tržanskega ljudstva in njegovega zaledja.

Jugoslovanski delegat Jože Vilfan, je v obširni analizi francoskega predloga konstatiral, da predlog vsebuje nekoliko točk po katerih obstoja soglasje, ki jih je treba izločiti ter vsa ostala vprašanja izročiti Svetu ministrov za zunanje zadeve. Z tem je jugoslovanska delegacija ponovno skušala, da bi se dosegel sporazum na vprašanju statuta Trsta. Proti temu poskusu jugoslovanske delegacije je nastopil z vso jezo ameriški delegat Connally, kateri se je v imenu ameriške delegacije pridružil francoskemu predlogu.

V ponovnem govoru Jože Vilfan je izrazil obžalovanje, ker fran-

Protipredlog vsebuje, da se v teku mesec dni po podpisu pogodbe ukine dosedanja vojna uprava in zamenja z mednarodno komisijo, katero sestavljajo predstavniki štirih velikih sil. Komisija bi imela za dolžnost, da pripravi volitve za ustavodajno Skupščino.

Proti francoskega predloga sta govorila poljski in sovjetski delegat, ter ponovno poudarila, da francoski predlog ne samo da ne ublažuje razliko izmed stališč nekaterih delegacij, ampak še bolj pogloblja. Zaradi tega je edina pot k sporazumu, da komisija po vprašanju izroči Svetu ministrov.

Potem je sledilo glasovanje. Z pomočjo anglo-ameriškega bloka sprejel je francoski predlog, kateri odvzema vso oblast narodu Trsta in jo izroča samovolji in diktaturi guvernera, kateri ima neomejeno oblast. Po tem sklepu Trst mora biti popolnoma izoliran od svojega zaledja in tako obsojen na ekonomsko umiranje. Na zaključku seje jugoslovanska delegacija potem ko je vložila toliko truda in napora, da bi se dosegel sporazum, je podala izjavo v kateri naglašja, da ne daje nikakršne formalne in niti moralne vrednosti sklepu komisije, ter da se ne čuti vezana z sklepi, ki so na ta način sprejeti.

JUGOSLOVANSKA AMBASADA ODGOVORILA NA AMERIŠKO NOTO

Washington, 19 okt. — Jugoslovanska ambasada v Washingtonu je odgovorila na noto ameriškega State Departmenta. Namreč ameriški State Department je na inicijativo ameriškega ambasadorja v Beogradu, Mr. Pattersona, naglasil jugoslovanski vladi noto, v kateri navaja, da Jugoslavija zadržuje ameriške državljane in da jih izkorišča na prisilno delo v zaporu. Navedeno je, da se nahaja okrog 165 takih državljanov od katerih da je 10 umrlo.

Na noto ameriškega State Departmenta, dr. Sergej Makiedo, začasni pooblaščenec jugoslovanske ambasade odgovarja:

"Jugoslovanska vlada je vedno priznala pravice in privilegije vsem ameriškim državljanom. Toda najodločneje zanimam izjavo, da je kateri koli ameriški državljan na prisilnem delu ali pa da sploh obstoja v Jugoslaviji nekakšne "suženjske razmere." Po jugoslovanskem zakonu, kateri je v tem oziru merodajen, so zadržane osebe, ki so jugoslovanski državljani.

"Osebe, ki so v tem oziru zadržane in pod kaznijo, pripadajo nemški manjšini, ki se je nahajala v Jugoslaviji. Te osebe so pripadale nemškemu kultur-bundu, katere so pa sestavljale najbolj efektivno Hitlerjevo peto kolono v Jugoslaviji", je izjavil Makiedo.

Franco spada pod kazen onih v Nurembergu

Dnevno časopisje, ki se bavi z komentarji o rezultatu pariške konference, trdi da konferenca ni opravila svojega dela, katero ji je bilo poverjeno. Eden del in sicer skrajno reakcionarni, ni zadovoljen z določbami vojnih reperacij, katere naj Italija plača po njej napadenim državam, posebno pa, da se ni pristopilo k reševanju vprašanja Nemčije tako kakor je priporočal Mr. Byrnes. Drugi del, pa vidi deloma uspeh pariške konference in meni, da bo sedanja konferenca v New Yorku opravila mnogo večja dela, ki se tičejo Združenih narodov.

Progresivni tisk med prvotnim zahteva, da se odstrani fašistični režim generala Franca v Španiji. Njegov režim sta postavila Hitler in Musolini, kateri je pozneje prav tako se boril na strani fašistične trozeve. Zaradi tega prvi, ki mora biti na vrsti po vzgledu kazni v Nurembergu, je fašistični giljotince španskega naroda — Franco.

To vprašanje bo morala rešiti konferenca Združenih narodov v New Yorku.

Prijatelji Goeringa

Nuremberg — Preteklo sredo je bila izvršena kazen nad nazifašističnimi kriminalci. Eden za drugim so bili izvedeni pod vešala in po poteku nekoliko minut, krvnik je obavil svoj posel. Vsakemu je nataknil zanko okrog vrata, nakar je truplo obviselo v zraku s slavo, ki pripada svetovnim kriminalcem.

Toda v poslednjem trenutku, so prijatelji Goeringa uspeli, da so mu prinesli strupeno kapsulo, ki jo je zavžil in tako izvršil samomor. Ukanil je čast na vešalih!

Kdo mu je izročil strupeno kapsulo, je seveda nepojasnjeno vprašanje. Kot znano posebno zadnje dni pred izvršenjem obsodbe, so postavljene vojaške straže povsod in vsakdo je bil pregledan ko je vstopil v poslopje velike ječe. Pred vsakimi vrati celice so stali vojaki in poslednji večer nazifašistični kriminalci so morali držati roke na vidnem kot predpogoji, da bi ne izvršili eden ali drugi samomor. Toda kljub temu Goering je dobil kapsulo. Kdo mu jo je dal? Nedvomno prijatelj, ki je še vedno upal, da bi ga rešil na en ali drugi način zaslužene kazni.

Takih prijateljev je imel in jih ima tudi na tem kontinentu.

Med tem so pa mlekarke kompanije se je izgovarjal, da kompanija ni bila obveščena o zaključku kontrolnega odbora in predno bo odgovoril na obtožbo, da mora imeti nasvet zakonitega kompanijskega svetovalca.

Med tem so pa mlekarke kompanije se je izgovarjal, da kompanija ni bila obveščena o zaključku kontrolnega odbora in predno bo odgovoril na obtožbo, da mora imeti nasvet zakonitega kompanijskega svetovalca.

Mnogi od teh potem ko so Hitlerjeve horde nastopale v Jugoslaviji, so se pridružili nemški armadi in formirali znano zloglasno Prince Evgen divizijo, katere je izvajala barbarska dejanja nad jugoslovanskimi vojniki in civilnem prebivalstvom. Mnogi so pa tudi služili kot znani gestapovci," zaključuje odgovor na ameriško noto.

Ali more biti nekaj čudnega, če se v ameriški coni nahaja sto in stotine četniških, vstaških in domobranskih razbojnikov? Prav nič čudnega, če se ameriški State Department poganja za tiste "državljane", ki so služili Hitlerjevo vojsko, morili in ropali po Jugoslaviji. Čudno bi bilo za javnost, če bi verjela, da so to "pošteni" državljani.

Preiskava glede cene mleku

Toronto: — Vsled nezakonitega povišanja cene mleku se danes nahaja veliko mlekarsko podjetje pod preiskavo, ker je bilo pred časom sklenjeno po kontrolnem odboru za Ontario, da se mleko za Toronto in okolico ne sme podražiti več ko za 15c. za quart. Ta določba je še vedno v veljavi. Kontroler Smith, kateri obtožuje "Bordens" kompanijo, je prinesel pred preiskovalno sodišče quart mleka za katerega je on plačal 16c. v "Bordens" mlekarji v Torontu.

Predsednik Bordens kompanije se je izgovarjal, da kompanija ni bila obveščena o zaključku kontrolnega odbora in predno bo odgovoril na obtožbo, da mora imeti nasvet zakonitega kompanijskega svetovalca.

Med tem so pa mlekarke kompanije se je izgovarjal, da kompanija ni bila obveščena o zaključku kontrolnega odbora in predno bo odgovoril na obtožbo, da mora imeti nasvet zakonitega kompanijskega svetovalca.

REVOLTA V JUŽNI KOREJI

London, 21 okt. — Preko 100 tisoč ljudstva se bori z ameriški-imi okupacijskimi četami v južni Koreji, naznanja radio poročilo iz Moskve. Revolta je izbruhnila med ljudstvom, ko so se ameriške oblasti poslužile policije in vojaštva, da bi zadušile stavko delavcev.

Isto poročilo pravi, da je general-poročnik J. R. Hodges, poveljnik ameriških čet, odkrito nagovarjal ljudstvo, da naj obračuna z elementi kateri organizirajo stavke.

Iz ameriških virov ista vest pravi, da je izbruhnila revolta vsled tega, ker so radikalni elementi skušali prevzeti popolno oblast v svoje roke. Ti viri dolžijo komuniste za nastale izgrede v katerih je aretirano tisoče stavkarjev, med tem večje število ranjenih in ubitih na obeh straneh.

Dolžitve komunistov, kadar se gre za zahteve delavcev in ljudstva, ni nenavadna dolžitev. Reakcija se poslužuje z rudečim strašilom z namenom, da zakrije resnično stanje stvari. Tako skuša opravičiti postopanje ameriške vojske tudi v zadevi delavcev in ljudstva v Koreji, ki zahteva neodvisnost in svobodo.

VOLITVE V PARKDALE OKRAJU

Toronto: — Včeraj dne 22. so se v Parkdale okraju vršile volitve. Izvoljen je bil H. Timmins, konservativni kandidat z majhno večino glasov. Dobil je 8.193 glasov od 23.448 volilcev. Liberalni kandidat je dobil 7.643 glasov, C. C. F. 6.547 glasov. L. P. P. okrog 1.000.

"EDINOST"

Published weekly at

206 Adelaide St. W., Toronto, Ontario,
by Edinost Publishing proprietor
in Slovenian LanguageRegistered in the Registry Office for the City of Toronto
on the 25th day of June, 1942, as No. 47939 C. P.

EDINOST

Izhaja vsako sredo v slovenskem jeziku. Naslov lista:
206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.Dopisi brez podpisa se ne poštevajo. Rokopis nenaro-
čenih člankov in dopisov se ne vrača.

Proslava 29 novembra

Na drugem mestu smo priobčili članek iz urada Sveta Kanadskih Južnih Slovanov. V članku se pravilno urgira vse podružnice Sveta in njemu priključene organizacije in društva, da se ne odlašajo s pripravi za čim dostojnejšo in večjim uspehom proslavo velikega praznika narodov nove, svobodne in enakopravne Federativne Ljudske Republike Jugoslavije.

Datum 29. novembra bo šel neizbrisano iz enega v drugo pokolenje. Spominjal bo vsa bodoča in sodobna pokolenja na veliko zmago, ki so jo narodi Jugoslavije po vodstvom velikega sina maršala Tita, izvojevali. Spominjal bo, da so dne 29. novembra 1945 leta se udeležili prvokrat v svoji povesti svobodnih volitev in tako enkrat in za vse čase obsodili nazadnjaško korupcijsko monarhijo ter z tem vsako nadaljno možnost na obstoj protiljudskih režimov. Spominjal bo, da so na ta dan prvokrat v svoji povesti v resnici postavili krepke temelje novi skupni državi, za katero so prelivali svojo lastno kri in dajali toliko svojih lastnih žrtev. Ti temelji slone na novih postavah prave svobode, prave demokracije, resničnega bratstva in bratske enakopravnosti za vse narode Federativne Ljudske Republike Jugoslavije.

Z proglasitvijo svobodne enakopravne Ljudske republike Jugoslavije, so izražene tisočletne želje njenih narodov. Njihova povest je pretkana z težnjami po svobodi, bratstvom sožitju in bratski enakopravnosti. Da se niso te njihove opravičene težnje uresničile vse doslej, ne znaša krivico nihče drugi, kakor razni protiljudski špekulanti, izvrženci in izrodki, ki so se z silo zakona držali na oblasti. Osvobodilna vojna je tako temeljito razkrila vso njihovo nazadnjaško in izdajalsko podlost, da so jim vsi naporji za- stonj, da bi še kdaj koli vladali z narodi Jugoslavije. Preočitna so njihova izdajalska dejanja in prevelike so narodne žrtve, da bi se moglo doseči nekaj z podlo izdajal- sko prevaro. Možnost do tega je zapečaten z močno po- stavlo Federativne Ljudske Republike Jugoslavije, ki je nastala kot rezultat skupne borbe ter neomajanega brat- stva in ljubezni v skupni borbi njenih narodov proti do- mačim in tujim sovražnikom. To je cena njihove krvi — cena njihovih ogromnih žrtev!

Zato je samo pravilno, da proslavimo 29. novembra z vsemi častmi kot veliki in največji praznik narodov Jugoslavije. Proslavimo ga v znaku naše skupnosti in naše solidarnosti z vsemi narodi Jugoslavije, ki so skozi vojno za zmago Združenih Narodov doprinesli tako velike in ogromne žrtve.

Zmaga organiziranih delavcev

V teku zadnjega tedna je dosežen med delavci in delodajalci v treh večjih industrijskih področjih sporazum in sicer avtni, električni in kemični industriji. Delavci zaposleni v teh industrijskih področjih so zahtevali povprečno od 12 do 15 centi zvišanja plače na uro, priznanje unije, krajši delovnik in plačane počitnice.

Njihove zahteve z ozirom na naraščanje cen živ- ljskim potrebščinam, so bile ne samo opravičene, ampak tudi zmerne. Toda delodajalci, kakor vedno kadar se gre za zvišanje plače delavcem, so se namesto da bi zadovoljili tem zahtevam in da bi se odvrnil takozvani nemir v industriji, upirali z vsemi sredstvi in triki. V mnogih slučajih so se poslužili hkrati policije in stavkolomcem.

Toda pravično vprašanje, ki ga zapazimo v od- sotnosti, je pravična socialna zakonodaja. Pravična socialna zakonodaja bi ne samo odstranila takozvani nemir v industriji, temveč pospešila splošno produkcijo in za- gotovila primerno plačo zaposlenim delavcem napram uredbi cen za življenske potrebščine in potrebi za dostoj- no življenje delovnega človeka.

Odsotnost pravične delavske zakonodaje pomeni ob- enem nemir v industriji. Ne mogoče je hkrati zadovoljiti delodajalcem in delavcem, brez da niso enih ali drugih, interesi prizadeti. Po dosedanjem prakticiranju ogovornih krogov, so ti posvečali daleč večjo pažnjo, da bi ne bili prizadeti interesi delodajalcev. Vsled tega so se delo- dajalci mogli posluževati policije in stavkolomcev za raz- bijanje stavke organiziranih delavcev. To se je vršilo kljub dejstvu, da so delavci zahtevali le nekoliko centov zvišanja plače, med tem ko se delodajalci naštevajo v milijonih dolarjev ogromne dohodka.

Rezultat zvišanje delavskih plač v posameznih in- dustrijskih področjih, je izključno rezultat borbe orga- niziranih delavcev. Brez odločnosti pri svojih opraviče- nih zahtevah, brez strokovne organizacije, tega ne bi bili mogli doseči. To je očiten dokaz, zakaj morajo biti delavci organizirani in zakaj morajo svoje strokovne or- ganizacije ščiti, širiti in utrjevati. Odgovor je seveda eno- staven kakor je že omenjeno, da brez svoje strokovne or- ganizacije bi morali poslušati in sprejeti voljo ter določbe delodajalcev.

Delavci organizirani v svojih strokovnih unijah, zmorejo braniti svoje interese, ter izboljševati življenske in delovne pogoje.

Česa nas uči rasprava proti izdajalcu Rupniku in ostalim?

Razprava proti Rupniku in ostalim je v vsej goloti razkrila pravi obraz izdajalske reakcije v Sloveniji. Odpadle so vse krinke (o "obrambi vere", o boju proti brezbožnemu Komunistu itd.), ki so se jih posluževali izdajalske klike in ki se jih še danes poslu- žujejo nadaljevalci njihovega de- la. Pred našim ljudstvom je vsta- la celota, realna slika zločinske igre izdajalcev in vojnih zločin- cev: njihovo preračunano, hladno- krvno varanje ljudstva, njihovo sovraštvo do vsega ljudstva, do bratske Sovjetske zveze, njihovo iskanje pomoči pri tujih, našemu narodu sovražnih silah, njihova popolna enotnost, kadar se gre za zatiranje demokratičnih strem- ljenj lastnega naroda, njihovo brezobzirno poseganje po kakrš- nih koli sredstvih za uničenje teh stremeljenj.

Slovenskemu narodu razkriva ta razprava, s kakim podlim, trdoživim, krvočelnim in spre- tnim sovražnikom je moral voditi težko, dolgoletno borbo! Zato ga zmagoviti izid te borbe in posta- vitev vodilnih akterjev njegovih sovražnikov Rupnika, Rožmana, Kreka itd. — pred narodno sodi- šče — navdaja s ponosom in sa- mozavestjo, ga potrjuje v pravil- nosti in uspešnosti njegove poti. Hkrati pa nudi razprava bogato gradivo, ki uči in usposablja naše ljudstvo za še uspešnejši boj pro- ti tistim bednim ostankom izda- jalskih klik, ki kljub brezizgle- nosti svojih manevrov še vedno niso položile orožja in ki bodo za svoje zločine prej ali slej od- govarjale pred narodnim sodi- ščem. Gradivo in rezultati razpra- ve bodo brez dvoma krepili bud- nost našega ljudstva.

Ko zasledujemo manevre in grozodejstva teh izdajalskih klik, se nam misli vračajo v dobo tež- kih borb proti okupatorju in do- mačim izdajalcem ter — do po- drobnosti spoznavajoč te manevre — vidimo, kako pravilno pot je ubrala Osvobodilna fronta, kako dalekovidna in modra je bila po- litika njenega vodstva. Brez te pravilne politike, izražene v go- vorih, člankih in razpravah mar- šala Tita, tovariša Kardašja, Ki- driča in drugih, ne bi bila mogo- ča zmaga nad tem komplotom združene, nizkotne, a spretno iz- dajalske reakcije. V tej luči brez- dvoma razprava stoji največje pre- dnost našega ljudstva svojim pre- izkušenim voditeljem, ki so z ve- liko dalekovidnostjo in neizmernim čutom odgovornosti znali uspešno dobovati boj nad ta- kimi zverinskimi in izkušenimi so- vražniki naše svobode.

Prav iste misli in ugotovitve veljajo v še večji meri za razpra- vo proti Draži Mihajloviču, s ka- terim je bila izdajalska banda v Sloveniji najtesneje povezana, saj je predstavljala sestavni del kviz- linskih sil, ki so se zarotile pro- ti svobodi in neodvisnosti narodov Jugoslavije. Zato so izkusnje in spoznanja obeh razprav važen do- prinos k obogatitvi našega ljud- stva v njegovih političnih izkuš- njah, kar mu bo zelo olajšalo boj proti klavnim ostankom izdaje in reakcije, krepilo njegovo eno- tnost, preprečevalo nove nakane sovražnikov, preprečevalo nove žrtve.

Med temi ko je razprava proti Draži Mihajloviču pokazala in razkrila široko razporedeno mre- zo izdajalskih klik, povezanih s me- narodno reakcijo, usmerjenih na to, da bi z lažjo in nasiljem, opr- tim na okupatorja, preprečilo o- svobodilni boj in osvoboditev na- rodov Jugoslavije in Balkana sploh, pa je razprava proti Rup-niku in ostalim predvsem razkri- la še neko dejstvo:

Kam privede usluževanje cer- kve in duhovščine okupatorju, iz- daja nad lastnim narodom, ka- m privede izrabljanje vere v izda- jalske politične namene! Strahotne so bile slike na raz- pravi, ki so še enkrat pred očmi vsega ljudstva in vse svetovne javnosti razkrile zločine duhovni- kov, ki so "bolje vihteli brzostrel- ke kot monštranke", ovajali za 5000 lir svoje sorojake okupa- torju itd. itd. Poslušalec v razpra- vi vidni dvorani je zastajala sapa od groze in zgražanja, ko je priča Kumšetova s plastično jasnostjo, živo in presunljivo pripovedoval o oni strašni noči, ko so jo do- mobranske zveri skupaj z nekate- rimi tovarišicami obsodile na smrt in ko jih je par ur pred usmrtni vojo pod krinko spovedi zasliševal psoval neki duhovnik. — Cerkveni aparat s škofom na čelu se je udinjal okupatorju, v škofovskem dvorcu so sklenili, da je okupatorjev teror preslab in da je treba na najvišjem mestu okupatorja v Rimu opraviti še večje zločine, "ostrejša mere" proti lastnemu ljudstvu; pri pa-

pežu so dobili tudi vzpodbudo, zbirati podatke za knjigo o "mu- čenikih" (tako so nazvali denun- cianta in krvnike lastnega nara- da), v svet pa so zatulili, da je "vera v nevarnosti", da se bore za "Kristusa in Rupnika".

Razprava tisočkrat potrjuje in opravičuje misel, ki jo je izrazil ted. Kidrič, na prvem kongresu Osvobodilne fronte v Ljubljani ju- lija 1945:

"Imamo moralno pravico in moralno dolžnost, preprečiti, da bi verska čustva in cerkev še iz- koriščali za narodno izdajstvo, za borbo proti lastnemu narodu in lastnemu ljudstvu, preprečiti, da bi z narodnim izdajstvom še kdaj zastrupljali naše množice in našo mladino."

Razprava je izrazito osvetlila pot protiljudske duhovščine, nje- no izdajo in zločin ter je glasen opomin vsem onim duhovnikom, ki se tudi še danes odtegujejo ljudstvu in ki ponovno izrabljajo religijo za protiljudsko politiko.

Krek vodja zarotniških skupin

Vojaško sodišče IV. armade, ki je izreklo obsodo nad vojnimi zločinci in narodnimi izdajalci, je glede krivde obtoženega dr. Kreka Miha, navedlo naslednje:

"Dr. Krek Miha je takoj po na- padu na Jugoslavijo aprila 1941 odšel v inozemstvo, kjer je bil član emigrantskih vlad in pozneje šef jugoslovanske delegacije v zavezniški svetodajni komisiji za Sredozemlje. Kot minister emigrantskih je bil obtožen Krek inspirator in izvajalec izdajalske politike emigrantske vlade. Ose- bno ali po Kuharju je v vrsti go- vorov prikazal izdajalca Dražo Mihajloviča kot nosilca upora proti okupatorja. S parolo, da še ni čas za borbo, je s tem slab odpor in razbijal enotnost nara- da v njegovem osvobodilnem giba- nju. Dajal je politično pomoč iz- dajalcu Mihajloviču in njegovim četnikom ter financiral izdajo s pošiljanjem denarja iz državne blagajne.

Bil je v stalnih stikih s kolabo- racionsko kliko v Sloveniji in pod piral "Slovensko zavezno" ter odbor "Vaških straž". Na eni strani je hotel prepričati sloven- sko ljudstvo, da še ni čas za vstajo in da naj čakajo na poziv iz Londona, na drugi strani pa je pozival svoje sodelavce v domo- vini, da je pot aktivne borbe na strani okupatorja edino pravilna in da je treba na tej poti vztra- jati.

Po osvoboditvi Jugoslavije je v emigraciji kljub lastnemu prepri- čanju, da je zmaga narodov Ju- goslavije dokončana, stvar jugo- slovanske emigracije je pa pro- padla za vse čase, nadaljeval in nadaljuje svoje izdajalsko delova- nje, da bi ovrnil obnovo domovine in razvoj njenega ustavnega de- mokratičnega reda. S svojimi go- vori v emigrantskih taboriščih širi lažno propagando in s tem zadržuje v taboriščih mnoge za- peljance. Z živkom Topalovičem, Adamom Pribečevićem in drugimi skuša doseči pri inozemskih re- akcionarnih krogih, da bi se spre- mnil ustavni red in demokrati- čna ureditev FLRJ. Kot predsed- nik "Centralnega evropskega fe- deralnega kluba" se pozneje z izdajalskimi in profašističnimi emigranti drugih srednjeevro- pskih in balkanskih držav, da bi po njihovem načrtu "intermar- mu" tem narodom ponovno odv- zeli priborjeno ljudsko oblast, uničili v tej vojni izvojevane de- mokratične pridobitve in ponovno vzpostavili režim starih protiljud- skih oblastnikov."

In kdo naj trdi, da si Mihec Krek ni zaslužil "kolajne"? Saj je vendar zvesto delal za svoje gospodarje v Berlinu, kateri pa niso zapravili samo premoženje in čas, ampak tudi ime. Vsak po- šten človek, bodisi da čita ali pa sliši ime nemških nacistov in ita- lijanskih fašistov, se zgraža na- njim, ker ne predstavlja drugega kakor prokletstvo vsega miroljub- nega ljudstva v svetu. In za to ime, za take gospodarje, se pogar- nja Mihec Krek. Še vedno brska po črepinjah in ruševinah v Ber- linu, če ne bi vendar kaj zasledil "železni križ", katerega mu za- puščata Hitler in Musolini za nje- govo zvestobo. To si je seveda zaslužil. Samo žal temu, da je njegove prvotne gospodarje za- dela tako nečastna usoda. Eni so izvršili samomor, druge so parti- zni kaznovali, kar jih je preo- stalo jih je kaznovalo Mednarodno sodišče, ki pa ni še dokončalo svojega opravlila. . . Moralo bo nadaljevati svoje opravilo tako dolgo, dokler ne bo uničen posle-

Maršal Tito je na sestanku s za- stopnicami AFŽ organizacij pribil: "Nekoč na sestanku z zastop- niki visokega klera v Zagrebu sem dejal, da duhovnikom ne bo- mo delali nobenih ovir v opravil- nju njihovih funkcij. Naj oprav- ljajo svoje verske funkcije, nikar pa naj se ne vmešavajo v politi- čne stvari. Nikar naj se ne od- vračajo ljudstva od tistega, kar smo tako krvavo pridobili. Zahteval sem od njih, naj bodo bolj z ljudstvom, ne pa, da poslušajo inozemstvo, Rim in druge."

Da, "inozemstvo, Rim in druge . . ." S tem pa smo se že pribli- žali drugemu osnovnemu nauku iz razprave proti Rupniku in os- talim. Prav tako kot razprava proti Draži Mihajloviču je tudi razprava proti Rupniku poka- zala, da se izdajalske klike po- tem, ko jim je postalo jasno, da so zgolj "suha veja na živem na- rodnem telesu", začno obračati po pomoč na inozemske reakcio- narne sile. V svojem brezmejnem

oporu proti lastnemu ljudstvu podpihujejo, prosijo, rotijo in pozivajo tujca, naj jim pomaga razbiti to zgledno narodno eno- tnost, proti kateri so same brez moči. Krek je prototip takega "Belega Rusa", kot se sam nazi- va, ki usmerja vso svojo aktiv- nost na to, da bi dosegel interven- cijo tujih sil proti lastnemu ljud- stvu. Komaj se je posušilo črnilo na njegovi prošnji angleški ko- mand, naj zasede vso Julijsko po- krajino, Zader itd. (v času, ko so naši borci obhajali Trst), že piše drugi poziv silam na zapadu, naj nastopijo z oboroženo inter- vencijo proti novi Jugoslaviji, ter ga podpiše z izdajalcem Topalo- vičem in A. Pribečevićem. Ko je še v teku proces proti njegovemu sodelavcu Draži Mihajloviču, že intervenira zanj pri — papežu, pri tej opori italijanskega impe- rializma v njegovi ekspanziji proti narodom Jugoslavije. Naro- di Jugoslavije vedo, koliko poto- kov krvi so prelili za svojo neod-

visnost in koliko gorja jim je pri- zadejal tujec, na katerega še da- nes polagajo vse nade emigrant- ske bande naših izdajalcev in ostanki domačih protiljudskih elementov. Ni večjega zločina nad ljudstvom kot je iskanje pomoči pri njegovih zunanjih neprijate- ljih in ni večje nesreče za narod kot je ta, da bi se pustil vplivati od teh tujih sil! Narodi Jugosla- vije, stoletja zatirani in pod nasil- nimimi vplivi od zunaj, smatrajo priborjeno neodvisnost za svojo največjo pridobitev ter z gnusom in prezirom gledajo na to izda- jalsko in brezplodno početje no- vopoečenih "Belig Rusov".

Značilno za Krekovo izdajalsko delo je, da je njegovo delo brez- plodno, in vendar — zavraža tiso- če emigrantov in jim prikriva resnico!

Po drugi strani pa je v ozadju teh izdajalskih klik — strah pred Sovjetsko zvezo, mržnja do tiste velike sile, v kateri je ljudstvo uresničilo svoje stoletne sanje. Ni slučaj, da krvnik Hacin — papa- gajsko ponavljajoč Rožmanove fraze o "legitimnosti okupatorje- ve oblasti" in o "brezbožnem ko- munistu in OF" — govori o "ne- redih" v Sovjetski zvezi "vsaj v prvih letih revolucije" (kakšen umik tega zakrknjenega zločin- ca!). Prav tako ni slučaj da pra- vi Rupnik, ko ga predsednik so- dišča vpraša, ali je v domobran- ski prisegi Hitlerju pod besedo "zavezniki" mislil tudi Ruse: "Ah, ti so bili še daleč!", ter omalo- važujoče zamahne z roko. — Da, g. Rupnik je kot noj potiskal glavo v pesek pred — Rusi!

Razprava je na primerih razvo- je poti voditeljev izdaje z neu- smiljeno ostrino pokazala alter- nativo: ali z ljudstvom in z brat- sko Sovjetsko zvezo, ali pa proti ljudstvu, v izdajo in zločin, v na- ročno sovraženega tujca proti last- nemu narodu.

Tretji nauk razprave se tesno veže na gornjo ugotovitev. Kljub različnim geslom in taktikam je vendarle — prav tako kot proces proti Draži Mihajloviču — tudi proces proti Rupniku pokazal na enotnost izdajalskih klik, na eno- tnost protiljudskega tabora. V ko- likor se na začetku zagrizene iz- dajalske klike niso mogle zedini- ti, je prišlo povelje Draže Mihaj- loviča, naj se združijo! Dejansko je ves čas osvobodilne vojne bila na čelu izdajal- skih združenj v pestri "Slovenski zavezi" z biv- šim nadškofom Rožmanom in Na- tlačenom (SLS), dr. Zajcem (JNS), finančnikom Basajem in Avsenekom, socialistom Jelen- cem in drugimi, tesno povezana s kvizlingom Rupnikom, s "sredi- no", s Krekom in Mihajlovičem in seveda zlasti z — okupatorjem. Ta klika združenih izdajalcev je imela svoje niti povsod, pa če tudi je v različnih razdobjih, v različnih slojih in skupinah me- njavala gesla in svoj zunanji obraz. Maja 1945, tik pred pri- hodom naše vojske v Ljubljano, se je ta ista klika z istimi ljudmi z odobrenjem okupatorja "legali- zirala" v "Narodni vladi". Zaku- linski organizatorji in "ideologi", bele in plave garde, okupatorjevi vohuni, a la Zajec in financieri izdaje (Basa itd.) naj bi za na- gradno za svoje zločine, za strahotno trpljenje in muke sloven- skega ljudstva predstavljali slo- venski narod "po zmagi zavezni- kov". Zasledovanje igre tega zlo- činskega legla, njegove sestave, njegovih zvez, njegove naslonitve na take kriminalne rablje kot sta okupator Rossener in krvnik Hacin — vse to bo našemu ljud- stvu razkrilo do podrobnosti pravi obraz etnotne reakcionarne, izda- jalske klike v Sloveniji v dneh okupacije, navdalo ga bo s še več- jim prezirom do nje, okreplilo bo njegovo budnost proti vsem tis- tim zločincem, ki jih ljudska sod- ba še čaka.

(Po Ljudski Pravici)

Nekoliko besed o pripravih proslav 29 nov. in nalogah glede povrnitve iseljencev

Met prvotnimi nalogami, ki so neposredno pred Svetom kanad- skih južnih Slovanov, katerim je treba pristopiti takoj za prakti- čno izvedbo — je organiziranje proslav 29. novembra, obletnica proglasitve Federativne Ljudske Republike Jugoslavije.

Izvršni odbor Sveta je poslal vsem podružnicam dve okrožnici z navodili kaj vse je treba pod- vzeti in narediti. Okrožnici bodo čitani na sejah pred članstvom Sveta. Zaradi tega bi bilo odveč ponavljati to, kar je že v njima navedeno. Naj se radi tega tukaj dotaknemo nekoliko vprašanj splošnega pomena.

Prvič: Če hočemo, da bi bile proslave čim bolj uspešne, to je iznad vse dosedanjih takih pri- reditev — kar nam v resnici mo- ra biti cilj — tedaj je treba pri- praviti dobre priprave. To pomeni organizirati dober program, dobi- ti dobre govornike, napraviti do- bro reklamo itd. Vse to pa ni mogoče narediti v par dneh. Na- pačana je teorija, "češ je dovolj časa", katere se, kakor izgleda držijo večje število naselbin. Nič preveč časa ni na razpolago! Sa- mo 6. tednov je do proslave. Na- selbine, ki niso še ničesar pod- vzele, so pa tudi take, katere niso sklicale potrebne seje in razpra- vljale temeljito po tem vprašanju — je treba, da čim prej pristopijo k pripravam.

Drugič: Priprave za proslave niso zadeva samo Sveta. To je naloga prav tako vseh priključe- nih organizacij Svetu. Proslave so organizirane po Svetu, toda nje- govo zasnovano sestavlja priklju- čene organizacije. Zato je nepra- vilno prepustiti priprave za pro- slave izključno odborom Sveta, pa tudi iz razloga, ker je delo Sveta v zadnjih nekaj mesecih zanemarjeno in v nekaterih na-

selbinah celo zapostavljeno. Zato je treba, da tudi priključene or- ganizacije na svojih sejah raz- pravljajo o proslavi 29. novembra in da zahtevajo od svojih pred- stavnikov pri lokalnem Svetu toč- na poročila, kaj je v tem pogledu že storjenega in kaj je treba še storiti, da bo uspeh večji in boljši.

Tretjič: Prav tako pa niso pro- slave 29. novembra zadeva samo večjih naselbin. To pomeni, da je treba organizirati proslave tudi v manjših naselbinah, povsod kjer se nahaja naš narod. Resnica je, da v manjših mestih ni mogoče sklicati velike množične shode, pripraviti koncertni program in kako večjo prireditev. Mogoče je pa vsaj nekaj prirediti v znaku proslave kot n. pr. hišni sestanek, hišno zabavo, skupni pogo- vor o pomenu 29. novembra. Z eno besedo izkoristiti vsakršno mož- nost in na ta način proslaviti za- res največji narodni praznik na- rodov Federativne Ljudske Repu- blike Jugoslavije.

V kolikor se tiče vprašanja po- vrnitve iseljencev, je to ena naj- bolj težavnih nalog pred nami. Svet je prevzel na sebe nalogo prožiti vsako pomoč iseljencem, kateri se želijo povrniti v staro domovino. To obvezo smo si po- stavili na seji Glavnega odbora Sveča v februarju t. l. Na incija- tivo Sveta, nekoliko stotin iseljen- cev so se že organizirali v delov- nih grupah za povrnitev. Svet je istočasno poslal delegacijo delov- nih grup v Jugoslavijo z name- nom, da se dobi mišljenje narodne oblasti po tem vprašanju in ka- kovo pomoč bodo mogle dobiti de- lovne grupe. Delegacija je svoje delo kot razvidno opravila dobro. Vprašanje povrnitve iseljencev, je pozitivno rešeno. Konkretno, v osnovi je sprejet načrt po katerem so do danes grupe delale. Dobila

se bo pomoč glede prevoznine oro- dja, pohaštva itd. Vprašanje, ki je sedaj na dnevnem redu, je pove- čati delovne grupe. Potrebno je tudi pristopiti k nabavi orodja, mašinerije itd.

V nedeljo dne 20 okt. se je vršila konferenca delovnih grup v pro- vinciji Ontario, tukaj v Toronto. Na tej konferenci so sprejeti sklepi o neposrednih nalogah grup.

Pri izvajanju vseh teh nalog Svet kanadskih južnih Slovanov bo nudil vsestransko pomoč gru- pam. To pomoč pa morajo nuditi tudi njegovi odbori in priključe- ne organizacije, ker to delo ni zadeva samo Izvršnega odbora Sveta, temveč skupna naloga pro- gresivnega gibanja.

Iz urada

Sveta Kanadskih Južnih Slovanov.

"For peace and a better life"

The W.F.D.Y. Council which met at the end of July in Paris, has issued a call to all democratic youth:

To celebrate World Youth Day, Nov. 10th, as a day of international friendship and co-operation. Peace is not yet secure! Thousands of young people died for PEACE and a BETTER LIFE for our generation in the war against fascism. Their challenge to us on World Youth Day, 1946, is to strengthen and unite our efforts for PEACE and a BETTER LIFE through building a strong and powerful World Federation of Democratic Youth!

We in Canada must plan and prepare now to celebrate World Youth Day.

Here are some suggestions for action on Nov. 10th: —

1. Plan large public meetings in co-operation with other youth groups.

- Rally as many young people as possible in the struggle for peace and a better life,
- To popularize the World Federation of Democratic Youth;
- To raise funds for the Federation;
- Include in such meetings, international songs and dances.

2. Have special services held in your local churches, dedicated to the theme of Youth and world youth friendship, in the service of peace.

3. Send messages or greeting to youth in other countries.

4. Make it a day of sacrifice and special effort in your club by:—
a) Making a special collection or levy per head in aid of the W.F.D.Y.;
b) "Adopting" the youth of some other country, club or village, exchanging messages or information with them, collecting materials to help them if they are in devastated or colonial countries;

5. Arrange for special broadcasts and press releases.

6. Make and sell badges or flags with W.F.D.Y. symbol or slogan.

Each organization must do its utmost to make the first celebration of WORLD YOUTH DAY a worthy beginning of a great tradition.

Through the bulletins issued by the W.F.D.Y. we learn of the heroic work being done by the youth of Yugoslavia. These same young Yugoslavs who contributed so magnificently to the common victory, now carry on, helping not only by rebuilding their war-torn country but also by undertaking the tremendous task of building a completely new railway which will open up a potentially rich industrial district and the largest coal mine in Yugoslavia. Engineers say that such a railway would take at least two years to complete but the Yugoslav youth have pledged to complete the project in only five nad a half months!

The Executive Committee of the W.F.D.Y. says: "We saw the Youth Brigades working at the railway in May, with their picks and shovels and wheelbarrows, digging and levelling the earth, building bridges, singing their national songs or ones they made up as they worked. The work is hard but their spirit and enthusiasm is so unimaginably great that the youth have everywhere surpassed their goals."

We in Canada, through the N.F.L.Y. have pledged ourselves to support the heroic efforts of the Yugoslav young people.

To carry out this pledged we must: —

1. By every possible means, raise our objective of \$10,000, to purchase comforts for the International Youth Brigades working on the railway;

2. Give this campaign the widest possible publicity and have every contributor sign his or her name to a signature sheet. These sheets will be assembled in book form and presented to the People's Youth of Yugoslavia as a token of Canadian-Yugoslavian friendship.

A silver cup will be awarded the club doing the best work in the drive.

A pen and pencil set be awarded the individual doing the best.

The bulletins of the W.F.D.Y. have brought to our attention the deplorable situation in Greece where the police, acting like bandits, using Hitlerite methods, set fire to the EPON club offices, tortured and killed the young members, arrested and executed

peasant democrats; arrested and deported whole administrative councils.

The W.F.D.Y. council proposes that we in Canada take every possible step to help the Greek youth and to support all efforts for the establishment of real democracy in Greece. All organizations are urged to send resolutions to the Prime Minister, to the Canadian Delegate to the U.N. Council and to the members of Parliament from their own districts.

On Nov. 29th, 30th, and Dec. 1st, the N.F.L.Y. is staging the National Labor Youth Parliament. Discussion on the international fight for peace will be a main feature of the parliament. Arrangements are now being made for the W.F.D.Y. representative who attends the U.N. Council meeting to be present to assist with and contribute to these discussions.

Watch for the new W.F.D.Y. magazine — "WORLD YOUTH"

This publication will be a popular, well-balanced magazine published in English, French, Russian and Spanish. It will be ready for distribution early in October. Subscription rates:—

Single copy 15c.
Yearly rate \$2.50.

For further information regarding the magazine, write to National Federation of Labor Youth, 177 A Bathurst St., Toronto, Ont., or World Federation of Democratic Youth 2 Rue de Montpensier, Palais Royal, Paris.

Note: This is the first bulletin on International Youth News to be distributed in Canada. Until such time as the Canadian W.F.D.Y. Committee is in a position to send out the information, the N.F.L.Y. has volunteered to do so. These bulletins will be forthcoming every five or six weeks.

ST. CATHARINES

Mesečna in redna seja odseka ZKS se vrši v nedeljo dne 27 oktobra, pri dobro znanem rojaku J. Kumpu, v Jordanu ob 2 uri popoldne.

Članstvo odseka Zveze Kanadskih Slovencev se naproša, da se udeleži seje v čim večjem številu. Pripeljite tudi svoje prijatelje in znanke, kateri želijo postati člani narodno-kulturne organizacije.

Tajnik

WINDSOR, ONT.

Jugoslovanski mladinski klub priredi v soboto dne 26 oktobra zabavo s plesom v Čehoslovaški dvorani, 1367 Drouillard Rd.

Čisti dobiček je namenjen v pomoč gradnje mladinske proge Brčko-Banovići.

Ob tej priliki nastopi Leo Davidč, kateri se je pred nedavnim povrnil iz Jugoslavije in bo govoril kaj vse je videl in doživel v Jugoslaviji. Uljudno vabimo vsa jugoslovanska mladina kot ostale starejše Jugoslovane, da se udeležijo.

Odbor:

OBJAVA

V ameriškem časopisju pisanem v srbskem, hrvaškem in slovenskem jeziku opažamo inserate privatnih podjetij, ki nudijo pojasnila za potovanja, potne liste, vize, ureditve lastninske pravice, zapuščine itd. v zvezi z Jugoslavijo. Ambasadi Republike Jugoslavije je v tej vezi čast opozoriti vse one, ki se zanimajo za bilo kakšno vprašanje v vezi z Jugoslavijo, da se za vsa pojasnila obračajo na uradna jugoslovanska predstavništva v Kanadi, to je: Poslaništvo v Ottavi in Generalni konzulat v Montrealu, kjer bodo dobili vse eventuelne informacije brezplačno. Dokler ne bodo obstojala uradna pooblaščenja jugoslovanskega podjetja, toliko časa moreje samo navedena jugoslovanska predstavništva dajati verodostojna navodila in pojasnila.

Jugoslovanska Ambasada Washington, D. C. USA.

OBJAVLJAMO

Ker je bila prva vest v zvezi z obsojbo dr. Rožman Gregorij, ljubljanskega škofa, pomotoma poročana, da je obsojen samo na 18 mesecev ječe, objavljamo izjavo sodišča, ki se glasi:

Dr. Rožman Gregorij je obsojen na odvzem prostosti s prisilnim delom za dobo 18 let, izgubo političnih in državljskih pravic za dobo 10 let po izdruženju kazni ter zaplenbo celotne imovine.

Proces proti izdajalcem v Ljubljani

(Iz 3 strani)

svojega tajnika, duhovnika dr. Ignacija Lenčca, ki je izbiral najbolj pokvarjene duhovnike in jih nameščal po izdajalskih edinicah.

Mnogi duhovniki so za svoje zločinsko delovanje prejeli od italijanskega okupatorja redno plačo.

Ze poleti 1942 so nastopale prve oborožene izdajalske formacije, ki so dobile od svojega gospodarja-okupatorja naziv Milizia. voluntaria anti-communista (MVAC). Prva edinica je bila ustanovljena pri Sv. Joštu nad Vrhniko na pobudo župnika Geohelija. Oboroženi oddelki Bele garde so odkrito sodelovali z Italijani ter izvrševali teror nad mirnim prebivalstvom. Sodelovali so pri interniranju slovenskega ljudstva, pri streljanju talev, umorih, pokoljih, požigih in ropanju.

Obtoženi Rožman je dajal pomoč Ehrlichovu akademskemu društvu "Straža v viharju", čegar člani so sodelovali pri preganjanju zavednih Slovencev. Za okrepitev okupatorjeve policije so z Italijanci in Rožmanovo podporo ustanovili posebno policijo MVAC v Ljubljani. Ti izdajalci so imeli lastne zapore, v katerih so mučili ljudi, jih pretepali in izvajali iz njih podatke o pristaših narodno osvobodilnega gibanja. Vse to se je godilo z vednostjo in podporo obtoženega Rožmana in njegovih najbližjih sodelavcev.

Po kapitulaciji Italije je obtoženi Rožman dal nalog vsem svojim zaupnikom v bivši MVAC, naj takoj vstopijo v oborožene formacije domobranstva, ki je kot nova kvizlinška organizacija nadaljevala svoje izdajalsko delo pod nemškimi okupatorjem. Mnogi interniranci je celo izposloval izpuš iz taborišča z namenom, da jih pridobi ter z njimi poveča število pripadnikov v izdajalskih formacijah.

ROŽMAN JE POKAZAL SLOVENCEM, DA POPOLNOMA SOGLAŠA Z NACISTIČNO POLITIKO

S Hacinovim policijskim aparatom in z nemškimi Gestapom je bil v stalnih stikih. Od spomladi 1944 je vzdrževal ozke stike z gestapovskim menihom Harzлом na Bledu, ki je bil neposredno podrejen gestapovski policiji v Berlinu in s katerim je imel več sestankov.

Dne 20. aprila 1944 in 30. januarja 1945 je obtoženi Rožman sodeloval s soobtoženim Rošenjem in Rupnikom ter drugimi nacističnimi krvniki pri zapirskih domobrancev, da pokaže Slovence, kakor je zatrjeval, da popolnoma soglašajo z nacistično politiko. Na ta način je obtoženi Rožman kot inspirator in pobudnik odgovoren za udeležbo "Slovenskega domobranstva" v borbi na strani okupatorja proti lastnemu narodu,

za neštete vojne zločine, ki jih je domobranstvo izvršilo nad ljudstvom.

V škofiškem dvorcu so se pod vodstvom obtoženega Rožmana sestajali člani tako zvanega "Narodnega odbora za Slovenijo", ki so organizirali združitev vseh do tlej sodelujočih kvizlinških enot. Dne 28. aprila 1945 je Rožman pozval na sejo "narodnega odbora", ki se je sestavljala iz škofski sprejemnici in kateremu je dajal svoja navodila. DNE 3. MAJA 1945 JE "NARODNI ODBOR", V KATEREM SO BILI DR. BASAJ JOŽE, REMEC BOGOMIL, DR. SMAJD ALBIN, DR. BAJLEC, MARKO KRANJC, DR. ZAJC MARJAN, ŽITNIK RUDOLF, INŽ. BEVC JOŠKO IN CELESTIN JELENC, ob navzočnosti obtoženega Rožmana vzpostavil izdajalsko predstavništvo. (Imena mnogih zgoraj označenih najdemo v odboru v Italiji in Avstriji, katerega podpira Katoliška liga v denarju in v blagu. Celestin Jelenc je baje v Trstu, odkoder ima pošto zvezo z Ivanom Molkom. Paž čudna kombinacija — tu in tam.) Od te izdajalske skupine izvoljeni predsednik Kremžar je poslal brzojavke Mihi Kreku ter predstavnikom zapadnih zaveznikov, ki jih je pozival na okupacijo slovenskega ozemlja in intervencijo v borbi proti zmagoviti Jugoslovanski armadi. ("Narodni odbor za Slovenijo" je skušal napraviti v Sloveniji isto kot je napravila monarhistična klika v Grčiji.)

(Dalje prihodnjič)

Val d'Or, Que.

Odslek Z. K. Slovencev v Val d'Orju priredi zabavo v vinsko trgovino v nedeljo dne 27 okt. v Union Dvorani.

Vabljeni so vsi Slovenci Val d'Or, Malartic, Peron enako vsi Slovani.

Začetek ob 8 uri zvečer.

Odbor.

Timmins, Ont.

Mestni Svet Kanadskih Južnih Slovanov uljudno vabi vse člane in nečlane na važno sejo, katere se bo vršila v nedeljo dne 27 oktobra ob 2 uri popoldan na 112 Balsam St. N.

Na dnevnem redu bo vprašanje, kako bi pripravili čim bolj dostojno proslavo 29. novembra. Dolžnost vseh ljubiteljev miru je, da dajo svoje mišljenje kako in na kakšen način zmoredno proslaviti 29. novembra, veliki praznik narodov Federativne ljudske republike Jugoslavije.

Tajnica.

Timmins, Ont.

Odslek Zveze Kanadskih Slovencev priredi "lovsko veselico" v nedeljo dne 27 oktobra ob 7 uri zvečer na 112 Balsam St. N.

"Lovci" so obljubili, da se bodo potrudili dobiti kaj boljšega za prigrizek iz "ta-velike štale." Včasih jim ni dosti za verjeti, toda toplot jim želimo vso srečo, ker bomo mogoče tudi drugi kaj deležni. Ker so pa "lovci" tudi zelo muhasti, za to se ne smemo preveč "muhasto" ponašati z njimi, ker se ne ve s kakšnimi muhami bi nam lahko postregli na veselici. Da vidimo kaj bo, bomo šli 27 oktobra vseeno na veselico, da si napasemo "firbec" in mogoče še kaj več.

Slovenci in Hrvatje ter drugi ne pozabite priti ob času na gori označeni naslov.

Za dobro postrežbo vseh bo skrbel:

Odbor.

TORONTO, ONT.

"Tito" klub LPP priredi zabavo v soboto dne 26 oktobra ob 8 uri zvečer v dvorani na 386 Ontario St.

Uljudno se vabi vse Slovence, Hrvate in Srbe, da se udeležijo zabave v čim večjem številu. Odbor bo skrbel, da bo vsem postreženo, da se bo vsak bavaval in veselil v prijetni družbi prijateljev in znancev.

Odbor.

NOV GROB

Po daljši in mučni boleznici kot posledica raka, je umrla v nedeljo jutraj dne 20 oktobra v General Hospitalu Olga Mavrin, soproga rojaka Rajmond Mavrina.

Pokojnica zapušča soproga R. Mavrin in troje nedorastlih otrok, stariše, brata in nevesto, ter več drugih sorodnikov.

Iz francoščine prevedla K. N.

Ob tem upravičenem očitku je mlada žena tiho pobesila glavo. Res je bilo, kar je govoril Miguel. Bila je tako visokostna in prevzetna, da svojemu možu nikoli ni prisodila, kakšnih posebnih zmožnosti. Ni si drznila upati, da bi utegnil njen mož v moderni družbi igrati vidno vlogo. Zavedala se je, da so celo neugodne očetove besede o Morenu vplivale na to njeno mnenje. Tega ji kajpak Miguel ne bo nikoli odpustil.

"In da bi vendar že ugotovili, kaj sem prav za prav, ste se pripeljali za menoj v ženevo! Nisem vedel, da igrar tako važno vlogo v vaših očeh. Mislim, da sem vam zdaj povedal vse. Zato torej ste hoteli govoriti z menoj, ali ne? Zato ste me tu iskali?"

Iz njegovega glasu je zvenel hladen prezir.

Orana je odkimala. Ni ji ušlo zaničevanje v možem glasu, toda vseeno se je odločila, da bo govorila. Povedati mu mora, da je ni samo radovednost pripeljala v ženevo. . .

"Motite se, Miguel," je plaho dejala, "še druge stvari so vmes. . ."

"No, dobro! Govorite!"

Ob teh hladnih besedah je izgubila pogum. Ali je bo razumel, če mu bo hotela razložiti, da se moti o njej in njenih čustvih. . .? Ali naj mu pove, kako težko ga je čakala?

"Rada bi, da se ne bi motili . . . nisem ravnodušna, kakor se kažem na zunaj. . ."

"Velike besede", je vnemarno odgovoril Miguel in trudno zamahnil z roko. "Morda govorite tako samo iz veselja, da imate moža, ki igra v družbi vidno vlogo. Zakotni pisar, kajpak vas ni zanimal, vse drugače je pa, če imate moža diplomata. Ob misli, kako se boste z njim postavili pred sorodstvom in prijateljskimi, prične vaše domišljavo meščansko srce hitreje utripati. . ."

"Oh, Miguel, molčite!" je vzkliknila ogorčeno. "Ali res vas ni sram, da tako govorite? Pripeljala sem se v ženevo, da bi se odkrito pogovorila z vami da bi se vam . . . oprčila! Ponavljam, da mi do danes opoldne ni bilo znano, kaj ste po poklicu! In vendar sem vas že tri dni iskala in željno pričakovala!"

Zmignil je z rameni:

"Poslušajte, Orana. Sami veste, da sem potrpežljivo, poskušal vse, samo da bi me vsaj malo vzljubili. Sprijaznil sem se s položajem s pogoji, ki jih noben zakonski mož na mojem mestu ne bi sprejel. Ne pozabite, da ste bili ves ta čas samo uradno moja žena, v resnici nikoli. Preveč domišljavi in prevzetni ste, da bi se sprijaznili z ljubeznijo skromnega uradnika, čeprav bi vam bil všeč. Kaj naj bi vam pomenil nekdanji španski letalec, če nima v žepu belica ne zvenečega naslova?!"

Orana je molčala, Morenovi očitki so padali nanjo kakor udarci s kladivom. Razburjeni španec je pa neusmiljeno nadaljeval:

"Danes ste — kakor vidim — prišli s spravljivimi nameni. Zdaj, ko me lahko priznate pred družbo in svetom, zdaj bi bilo dobro, če bi se spravili z menoj! Kako dolgo boste tako krotki? Že jutri se lahko vreme spremeni, spet boste nedostopni, hladni! Vem, Orana, kako neradi me vidite! Čutim to! Vaš odpor je močnejši od vaše volje. Ne morete me ljubiti. . ."

Ob teh besedah je njegov razgreti obraz spreletel tako žalostni izraz da se je Orana zdrznila. Toda nekaj v njej se je uprlo, da bi se udala, popustila. Ni vedela ali je bila to jeza, zaradi njegovega razumevanja ali užaljeni ženski ponos. Vzkliknila je:

"Saj me tudi vi ne ljubite!"

Nekaj trenutkov je bilo vse tiho. Moreno je okleval. Kaj neki bo odgovoril? Orana je čutila, kako ji v sencih bije srce.

Trdno in strmo se je zagledal vanjo. In zazdelo se mu je, da ga njene velike, sinje oči izzivajo, oštevajo in mu kljubujejo. Zmignil je z rameni in hladno dejal:

"Ne."

Ta edina kratka beseda je zadela mlado ženo v srce. Zgrozila se je, kakor bi jo kdo z bičem udaril, toda videč, da jo Miguel izza priprtih trepalnic napeto opazuje, je skušala svoje razočaranje, skriti v jezi:

"Vedela sem, da boste to odgovorili," je vzkliknila vsa razjarjena. "Sicer pa, ali ste sploh zmožni ljubezni? Ali niste morda pustili svojega temperamenta pri nevesti, ki ste jo zapustili zaradi mene? Dobro! Vrnite se v svojo domovino, tja, kjer možje ne znajo niti eno samo noč spoštovati čast dekleta, ki sta ga slučaj in nesreča pahnila v njih roke!"

Mladi diplomat je vztrepetal po vsem životu. Ta očitek ga je zadel v živo.

Dovolj, Orana!" je vzkliknil. "Zato torej ste se pripeljali iz Pariza, da bi mi očitali?! Morda zato, da bi me obsuli z žalitvami? Zdaj ste menda zadovoljni! Zdaj boste vendar le dovolili, da bom odšel. Mislim, da si nimava ničesar več povedati?!"

Vstal je in z jeznim gibom utrlil komaj prižgano cigareto.

"In zdaj," je vzkliknil izzivalno, "zbogom za zmeraj madame!"

Z široko odprtimi očmi je gledala Orana, kaj počne njen mož. Bila je kakor hroma od žalosti in razočaranja. Visoko dvignjene glave in zelo blede je Moreno stopil proti vratom.

S pridušenim krikom ga je mlada žena ustavila. Takšna odločnost je žarela iz njenih oči, toda tudi tako brezmejen obup, da se je mladi španec nehoti ustavil.

"Ne hodite, Miguel!" je vzkliknila. "Čeprav me boste preklinjali izvedeti morate vse!"

(Nadaljevanje prihodnjič)